

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ראשי חדשים לעמך נתת
דברות קודש ראש חודש שבט תשפ"ג

~~~

חודש שבט – דביקות בשורש
דברות קודש ראש חודש שבט תשפ"א

יו"ל ע"י

מכון שפה ברורה
שע"י חסידי קאסוב
שבט תשפ"ד לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הד"ר ימוד בגליון דולו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של
מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א
בתוך שאר דולי ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתנו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

ראשי חדשים לעמך נתת ביציאת מצרים מסר הקב"ה את חידוש העולם בידינו

דברות קודש ראש חודש שבט תשפ"ג*

לכם' ואין ראש חודש חל אלא על ידי הכרזת בית דין 'מקודש מקודש' (ר"ה פ"ב מ"ז), מהו עומק הענין בהעניק הקדוש ברוך הוא דבר זה של קידוש החודש דייקא ביד עמו בני ישראל. ונחתום הדיוקים בדיוק במאמר חז"ל (סנהדרין מב.) שאומרים אנו בנוסח קידוש הלבנה בכל חודש 'אמר רבי ישמעאל אלמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים', מה הביאור בזה שקידוש הלבנה היא מעין קבלת פני השכינה הקדושה.

'החודש הזה לכם' חידוש העולם נתון לכם

אלא ביאור הדברים הוא שידוע שהמצריים שהיו שורש הקליפה והטומאה עבדו את צבא השמים הכוכבים והמזלות והשתמשו עם כוחותיהם לצרכיהם השפלים, ובגודל אחיזת חרטומיהם בקליפת

'ראשי חדשים לעמך נתת' מתנה טובה נתן לנו קודשא בריך הוא וראש חודש שמו. וחזינן בתורה הקדושה דבר נפלא שמצות קידוש החודש הוא הדיבור הראשון שדיבר הקב"ה וציוה לעמו ישראל, כדכתיב (שמות יב, א-ב) 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר, החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה'. וכמה דיוקא איכא לדייק במצוה זו דקידוש החודש, ראשית איזה יקר וגדולה נעשה בראש חודש שאנו מציינים זאת לחג ומועד הרי אין שום שינוי בעצם גוף הלבנה בתחילת החודש אלא שבסדר הילוכה שקבע לה הקב"ה היא מתרחקת בסוף החודש מן השמש לכן היא מחשיכה ובתחילת החודש שמתקרבת שוב אל השמש היא מתחילה להאיר מחדש על ידי אור השמש. עוד יש להבין במה שמסר ה' לנו את הכוח לקביעת זמן ראש חודש כדכתיב 'החודש הזה

א. מפאת מחלתו וחולשתו של מרן רבינו שליט"א קיצר באמירת דברי תורה.

מילי דמלכא

הכישוף שעליה אמרו חז"ל (סנהדרין 10:) ששמה קא גרים שמכחישים כביכול על ידה פמליא של מעלה פעלו להכניע את כל הבריאה כולה תחת ממשלתם הטמאה. כמו הא דאמרו חז"ל (מכילתא שמות יח, יא) שהמצריים עשו בלהטיהם שלא יוכל שום עבד לברוח מארצם. ועתה במצוה ראשונה שדיבר ה' אל בני ישראל 'החודש הזה לכם' שיבר וריצץ הקב"ה את שלטון קליפת מצרים וממשלתם הטמאה ומסר את כל צבא השמים והארץ תחת ממשלת בניו

אהוביו בני ישראל, שהם יהיו תלויים אך ורק בבני ישראל ובעבודתם. שעל ידי שיתחדשו בעבודת השם תתחדש כל הבריאה כולה, ועל ידי שיתעלו במעלות העולות בית קל ובקרבת אלוקים תתעלה עמם כל היצור.

'צורת הלבנה' צורת יעקב שהוא פני השכינה

זאת כוונת מאמר הקב"ה לישראל 'החודש הזה לכם', שאין הכוונה לגוף הלבנה הנראה לעינינו

יטוד איתן זה שחידוש הבריאה לטובה ולברכה תלוי בהתחדשות ישראל בתורה ועבודה גילו לנו רבותינו רועי החסידות זי"ע, ראה את דבריו המאירים שהביא בזה מרן בעל הבני יששכר זי"ע בספרו (מאמרי ראש חודש מאמר א' אות ד') בשם מרנן הרה"ק הרבי ר' בער ממעזריטש והמגיד מקוזניץ זי"ע, וזה לשון קדשו: 'חד"ש בגימטריא שי"ב, הנה ישנם י"ב צירופי הוי"ה ובכל חדש מאיר צירוף אחד. הנה י"ב חדשים י"ב צירופי הוי"ה בגימטריא שי"ב מנין חד"ש, לשון חידוש שמתחדשים העיתים בכל חדש כפי השתנות הצירוף של שם הוי"ה מתהווה הויה חדשה. ואף על פי כן 'החודש הזה לכם' כתיב (שמות יב, ב), **שהדבר מסור בידינו לשנות העיתים על פי הליכותינו בתורה ועבודה ויכולין אנחנו לשנות הצירופים מדין לרחמים.**

וזהו שאמר הרב הקדוש מורינו הרב ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע צוק"ל בפסוק (במדבר כה, יד) 'זאת עולת חודש בחדשו' דישנם ב' מיני הנהגות בעולם, הנהגה א' המסודרת מן ז' ימי בראשית לכל ימות עולם הכל כפי הסיודר מצירופי הוי"ה לכל חדש. וסידור כוכבי השמים וכסיליהם לכל חדש בטבעם הניתן להם בכוח הוי"ה ברוך הוא, ואותה הנהגה נרמזת באות ז' היינו הנהגה המסודרת מן ז' ימי בראשית. אבל יש למעלה מזה הנהגה הב' היא הנהגה התוריי, היינו שישראל יפעלו על ידי התורה ולחדש עיתים חדשים לטובה ולחיים. ואותה הנהגה נקראת א"ת היינו הנהגת התורה מן כ"ב אתוון מן א' עד ת', ואותן ב' הנהגות נקרא זא"ת בצירוף. וזהו שאמר הכתוב 'זאת עולת חדש בחדשו', רצה לומר הגם שבכל חדש יש התחדשות על פי סדר הנהגה המסודרת כך עולה ההתחדשות עם כל זה לא לבד הנהגה הזו תפעל. רק זא"ת עולה וכו', כי ישנה גם כן הנהגה התוריי לשנות העיתים לטובה על ידי מעשים טובים של ישראל, עד כאן

ראשי חדשים לעמך נתת

ג

על החמה שיזריח ה' לעתיד לבא שתהיה 'שמש וצדקה ומרפא בכנפיה'. וכן החמה הרוחנית היא בחינת אור שבעת הימים שהיא האור הגנוז שגנזה הקב"ה לעתיד לבא, ואם היתה מאירה כיום בתוקף תפארתה היינו זוכים עתה ליהנות מאור נשגב זה שהיא אור רוחני אור התורה הקדושה להבין סודותיה ולגלות צפונותיה. וכן אם היה אור שבעת הימים מאיר לא היה הסתר וחשכות בעולם, שהיה אור ה' זורח על כל יושבי תבל וכולם היו יודעים ומכירים כי כבודו מלא עולם ואין שום כוח וחיל מבלעדי השי"ת. רק ע"י שמיעט הקב"ה את הירח ובגללה לא הגדיל את השמש העליון, לא

אלא לבחינת הירח הרוחני העליון שעל זה רומז הלבנה התחתון. ועל זה כיוון הפייטן באומרו 'ראה והתקין צורת הלבנה', היינו צורת יעקב שהוא פני השכינה שעל זה רומזת הלבנה הגשמית. וכל כוכב ואריכות הגלות המר שאנו סובלים ומתייסרים בו עד מאוד היא תוצאה ממיעוט הירח העליון, שאם לא היה ה' ממעט את הירח, וכדי שלא יהיו שני מלכים משתמשים בכתר אחד היה מגדיל את השמש לגדלה ותפארתה שתהיה לעתיד לבא שאז תאיר ותזריח שמ"ג פעמים יותר ממאורה כעת" היתה השמש העליונה מרפאת את כל החולאים וחובשת את כל העצבונות, כעדות הכתוב (מלאכי ג, כ)

דברי הקדוש ז"ל. ועל פי זה אמר אדמו"ר הרב הקדוש מהר"י מ"מ דק' קאזניץ שזה הוא ששואלין לאדם ביום הדין 'קבעת עיתים לתורה' (שבת לא:), רצה לומר אם קבע עיתים אל התורה היינו **אם פעל על ידי תורתו לקבוע עיתים אחרים לטובה לשנות העיתים המסודרים בטבע מבראשית**.

ג. כידוע מה שמבואר בכתבי המקובלים שירח היא בעולם עליון והיא שורש ללבנה שהיא למטה ממנה, ואכה"מ.

ד. כך כתב מפורש הב"ח בפירושו על הטור (או"ח סי' רפ"א סעי' ד), וזה לשונו הבהיר: 'יש לפרש על פי דברי רז"ל שצורתו של יעקב נראית בלבנה, שעל כן תקנו בברכת הלבנה 'ברוך יוצרך וכו' ראשי תיבות יעקב כפי הנוסחא שבידינו. ובבראשית רבה (פד, י) אמרו על פסוק (בראשית לז, ט) 'והנה השמש והירח' אמר יעקב מי גילה לו ששמי שמש שנאמר (שם כה, יא) 'כי בא השמש', וארז"ל לשם שהמלאכים אמרו זה לזה אתא שמשא. והנה ע"פ זה אמר 'קרא לשמש ויזרח אור', כי אור של שכינה השרויה על זיו איקונין של יעקב ששמו שמש. 'ראה והתקין צורת הלבנה' כדי שיהא אור של השמש מכה ומאיר על הלבנה, שע"י כן הגיע צורתו של יעקב מצויירת בלבנה לפי שהלבנה מקבלת אורה מן השמש שהיא צורתו של יעקב ממש'.

ה. ראה רש"י פסחים סח. ד"ה יהיה שבעתיים.

מילי דמלכא

שהמה מקדשים את גופם ומסירים את ערלתם הרעה דהיינו שמזדככים ומתעלים במידת היסוד המה מהפכים את כל העולם ומקדשים אותו ואת כל הברואים ומעלים ומרוממים אותם לעילא ולעילא. ולזאת היו בית דין בקדשם את החודש מכריזין 'מקודש מקודש', לאמר שעל ידי התקדשותם והיטהרותם של בני ישראל מתקדש העולם ומלואו.

ובעינינו ראינו שאכן כך היה מעת שהיה דבר ה' לישראל 'החודש הזה לכם' נתהפכה הקערה על פיה, עד עתה שלטו המצריים במערכות הבריאה ובכך הכבידו עולם על ישראל ושלטו בהם. ומעכשיו עלה קרנם של ישראל ונתמוטטה רגלם של מצרים בהכות ה' אותם במכות רעות ונאמנות על ידי ברואי מעלה ומטה, עד רידתם לשאול במצולות ים סוף. ובני ישראל יצאו ממצרים ביד רמה וקרנם עלה למעלה ראש ועלו מעלות רמות בעבודה ובקדושה עד שקבלו התורה הקדושה מסיני, וכל הנהגת העולם נכפפה והשתעבדה להם ושינתה את כל הטבעיים בשבילם כמו שהיה בקריעת ים סוף בירידת המן ובהקפת ענני הכבודי. בכך הראה הקב"ה עין בעין כי כל הבריאה וכל

זכינו עתה לכל זה אלא גנזה הקב"ה לעתיד לבא.

הקב"ה שיבר את שלטון קליפת מצרים בבריאה

ובישר הקב"ה לישראל בצוותו להם 'החודש הזה לכם', שעל ידי שנזדככו והתמרקו בשעבוד המר של גלות מצרים ובשכר האמונה שהאמינו בו שיושיע אותם מתחת יד מצרים, מעתה מוסר הוא ביד ישראל את כל הנהגת התחדשות והתנהלות העולם וכל אשר בו, שזה יהיו אך ורק בידם. שעל ידי שיעבדו ישראל את הקב"ה בהתחדשות ובהתרוממות תתחדש ותתעלה העולם וכל היצורים בו, והליכות מערכות השמים והארץ להיטיב או חלילה להרע יהיו תלויים בעבודת בני ישראל. וכוח קליפת מצרים ששלטו עד הנה במערכות השמים והארץ ועל ידי זה רדו והשתעבדו בבני ישראל ביטל עתה הקב"ה לגמרי, לכך הורה לישראל לקחת דייקא שה שהיא היתה אלילם של המצריים ולשחטו לקרבן פסח להורות שכל כוח ושלטון טומאתם בטבע הבריאה פסק עתה ונתבטל לגמרי. ותיבת 'שה' בגימטריה 'ערלה', בזה רמז השי"ת לישראל שעל ידי

1. המצריים השפלים שלטו בכוח כישופיהם הטמאים בעליונים ובתחתונים וביציאת מצרים איבד ושיבר הקב"ה את כל תוקפם וכוחם, כך מצינו במשנתו של מרן בעל השל"ה הקדוש זי"ע (מסכת פסחים ד"ה הענין השני) וזה לשונו הטהור: 'מצרים בחכמיהם ובכשופיהם בכוח עליונים ועליוניהם אסרו את ישראל לבל יצאו מתחת

ראשי חדשים לעמך נתת

ה

שפעת חיות טובה וברכה משורש הלבנה העליונה לכל ברואי מעלה ומטה לכל החודש כולו, שמסר הקב"ה כוח זה בידינו שאנו בני ישראל על ידי שנתחדש בריש ירחא ונקבל עלינו עול מלכותו ומצוותיו בהתחדשות והתלהבות תתחדש כל הבריאה עלינו ועל כל הברואים לטובה ולברכה. ותלה הקב"ה את התחדשות הבריאה וכל היצורים בפועל ממש בידינו ובמעשינו, כמו העידו חז"ל הקדושים (ירושלמי סנהדרין פ"א ה"א) שעל ידי שבית דין מעברים

היצורים המה משועבדים לעמו בני ישראל, וכשהם מתעלים ועובדים את בוראם בהתחדשות ובמסירות המה מהפכים את כל הברואים וכולם משתנים לטובה ופועלים אך ורק להיטיב לישראל וכל הבריאה כולה מתעלה ומתרוממת על ידם.

'קידוש החודש' התקדשות והתחדשות השפע בר"ח תלוי בישראל

פרמ זה נעשה מדי חודש בחודשו ביום ראש חודש שבו נשפע

רשותם ומשועבדם לעולם כי כחם כן חיבי, ולזה היה נמנע לצאת מעבודתם לדורות עולם בכוח וחוזק שום נברא עליון ותחתון. לולא שנגלה המלך הגיבור ושדד הכל ואבד ושבר דלתות נחושת ובריחי ברזל והפך משרשם ההרים החזקים והגדולים ומבכור פרעה עד בכור השבי, והם הכוחות עליונים ותחתונים כידוע לחכמי לב אשר מחמתם נאסרו ישראל במאסר שעבודם, והושיעם תשועת עולמים והודיע בכוחו זה כי מושיע ואין בלתו'.

ז. כן לימדונו רבותינו מאורי החסידות זי"ע שביום ראש חודש מתחדשת כל הבריאה כולה ונשפע מלמעלה השפע לכל החודש כולו, ראה מה שכתב בזה מרן הרה"ק בעל התניא זי"ע בספרו לקוטי תורה (דרושים לר"ה נח). וזה לשון קדשו: 'על כן נקרא ראש השנה כי בו הוא שנמשך החיות ממקור החיים המחיה חיים אין סוף ב"ה שלמעלה מבחינת זמן שלנו, וחיות זה הוא עליון יותר וכולל כל חלקי החיות של השנה כאחד. אלא שהם בו בהעלם עדיין, ואח"כ נמשכים מהעלם לגילוי בכל פרק ופרק כפי הראוי. אך שמתחילה מתחלק ל"ב חדשי השנה, **שביום ראשון שבחודש נמשך חיות כללי לחודש. ונקרא לכך ראש חודש שהוא חיות כללי לחודש**, וממנו מתחלק אח"כ לימים עד לשעות ולרגעים'.

וכן מצינו בתורתו של מרן הרה"ק בעל השפת אמת מגור זי"ע בספרו (וארא תרמ"ה), וזה לשונו הבהיר: 'בנוסח התפילה ב'אתה יצרת עולמך מקדם', כי **בראש חודש יש התחדשות הבריאה** כמו שעלה לפניו יתברך במחשבה לברוא העולם, והוא הצורה של פנימיות העולם בזכות השבטים שהעולם עומד עליהם'.

עוד נביא מתנבא בסגנון זה ה"ה מרן הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספרו פרי צדיק (ויצא ג), ואלו דבריו הבהירים: 'בסידור הרב על פסוק 'מדי חודש

שגילה לנו האריז"ל שיש לכוון בכל ראש חודש בתפילת מוסף אחד מי"ב צירופי שם הוי"ה היוצאים מפסוקי התורה^ה, כלומר שבספק ודביקות התורה מתחדשים הירח והמזלות העליונים ועל ידי זה המה משפיעים ביום ראש חודש שפע קדשם מבריכה העליונה על כל הבריאה כולה.^ט

השנה חוזרות הבתולות לבתולה. ודבר זה נפעל ביותר על ידי שבני ישראל הוגים בתורה בחשק וברצון ומגלים רזיה ומחדשים בה ציצים ופרחים, על ידי כן המה מזריחים אור חדש ומפריחים טללי תחיה בכל הבריאה כולה ומרוממים ומנשאים ומהפכים אותה לטובה ולרחמים. זה סוד הענין

בחדשו' מדייק למה נאמר בחדשו. ויש לומר כי חודש על שם התחדשות, ולזה נאמר 'בחדשו' שמרמז בכל ראש חודש יש התחדשות אחר. כמו שי"ב חדשי השנה כל אחד יש לו צירוף הוי"ה מיוחד וגם אות מיוחד מי"ב פשוטות וגם אבר מיוחד כמו שאיתא בספר יצירה, וכמו כן **בכל שנה יש בכל ראש חודש התחדשות חדשה**.

ח. כך מביא מרן הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע בספרו (מאמרי חודש ניסן מאמר א, א), וזה לשונו הטהור: 'ידוע מכתבי מרן האריז"ל (משנת חסידים ניסן פ"א א) אשר בכל ראש חודש צריכין לכוון במוסף בסיום הברכה האמצעית צירוף הוי"ה השולטת באותו החודש. ובזה פירשנו מה שאמרו רז"ל (מדרש תהילים צא, ו) 'מפני מה ישראל מתפללין ואינם נענים מפני שאינם יודעים להתפלל בשם', שנאמר (תהילים צא, יד) 'אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו' עכ"ל. והנה לכאורה אינו מובן, ועל פי הנ"ל יתכן היינו שאינם יודעים לכוון צירוף השם השולט באותו החודש'.

ונפלא להסמיך כאן את דבריו הערבים של מרן הרה"ק בעל הבאר מים חיים זי"ע בספרו (בא ד"ה ואמנם) שמבאר שכל אלו הצירופים המשפיעים לכל החודש תלויים במעשה בני ישראל, וזה לשון קדשו: 'תדע כי הגם שכל אלו הצירופים משפיעים לכל חודש וחודש לפי ערך צירופו וחיות הניתן בו מששת ימי בראשית, מכל מקום הכל תלוי בדרכי ישראל בעבודתם להרע או להיטיב וכנזכר. שאף שבמזל תלוי, מכל מקום העיקר לפי מעשה בני אדם רק שהוא בחסד גדול. אבל העיקר הוא העבודה, כי אם יטיבו ישראל מעשיהם והולכים לפני ה' באמת ובתמים אז גורמים יחוד והתקרבות אותיות שם הקדוש הזה בשמחה ובנחת רוח ומייחדין אותו למקור העליון וממשיכין בכוח מעשיהם הטובים השפעה וברכה ממקור העליון בתענוג עצום. והנה הוא מאיר ומבהיק ומופיע בהארה נפלאה גדולה ועצומה אל החודש אשר לעומתו, ונתברך החודש בכל מיני ברכות והשפעות'.

ט. כך יצא מפורש מפי קודש הקדשים אור שבעת הימים מרן הבעל שם טוב זי"ע שבהתחדשות ישראל בתורה הקדושה המה מחדשים את כל יצורי עולם, ומביאו נכדו מרן הרה"ק בעל הדגל מחנה אפרים זי"ע בספרו (בא ד"ה א"י החודש) ואלו

ראשי חדשים לעמך נתת

ז

ולהפכה לטוב להם, לכך ביקשו מלכויות הרשעה בכל כוחם ואונם לבטל זאת.

אמונתנו שהשי"ת מסר עולמו בידינו ממושיכה השפע

ודבר מלכו של עולם 'החודש הזה לכם' שריר וקיים לעד בכל הדורות כולם, שחידוש העולם וכל היצורים תלוי בנו ובעבודתינו. וזה נפעל בעיקר על ידי אמונת אומן של בני ישראל באמת ובתמים שאנו

לבן מצינו בקורות ימי עמינו שאומות הרשעה נתנו עיניהם הטמאות במצות קידוש החודש וניסו בכל כוחם ומאודם לבטל ענין קידוש וחידוש החודש על ידי בני ישראל, ולכאורה יפלא מדוע שלחו ידם דווקא במצוה זו. ולפי דברינו מובן היטיב כי מזלם חזי שעל ידי קידוש החודש בני ישראל מחדשים ומקדשים את כל צבא השמים והארץ, ועל זה חרה אפם ועלה קצפם של האומות שכל הבריאה מסורה ביד בני ישראל לעשות בה כטוב בעיניהם לקדשה ולרוממה

דבריו המאירים: 'החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, יש בזה רמז נפלא מה שחנני ה' ברחמיו וברוב חסדיו. כי ידוע שהקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכבר בארתי זה לעיל כי כמו שהתחלת הבריאה היתה ע"י התורה כדאיתא בזוהר הקדוש (שמות קסא). הקב"ה אסתכל באוריינתא וברא עלמא, כך התחדשות הבריאה של מעשה בראשית הוא גם כן ע"י התחדשות התורה שישראל מחדשין בכל יום חידושי תורה.

וכמו ששמעתי מאא"ז זצלה"ה שספר הזוהר יש לו בכל יום פירוש אחר, על דרך דאיתא (זוה"ק בראשית ה.) על 'אשים דברי בפין לנטוע שמים וליסוד הארץ ויאמר לציזון עמי אתה' (ישעי נא, טז), 'אל תקרא עמי אלא עמי' בחירוק דהיינו בשותפות מה אנא עביד שמיא וארעא אף אתה כן. וזהו 'אשיב דברי בפין לנטוע שמים וליסוד ארץ' היינו מהחידוש שמחדשין ישראל בתורת אמת מחדשין בריאת שמים וארץ החדשים, וכל דברים המתחדשים בעולם הכל הוא ע"י התחדשות התורה שישראל מחדשין בהסתכלותם בה, וכפי ענין התחדשותם בתורה כך נתחדש בעולם. וכמו ששמעתי במ אחי הרב הקדוש המפורסם מו"ה ברוך נרו יאיר שאמר לצרף סיום התורה בהתחלה 'לעיני כל ישראל בראשית', פירוש לפי עיני ישראל שמסתכלים בתורה כפי הסתכלותם בתורה כך הוא ענין חידוש מעשה בראשית שנתחדש בכל יום ע"כ. וזה י"ל שמרומז בפסוק 'החודש הזה' היינו מה שנתחדש בכל יום מעשה בראשית, וזהו 'הזה' דייקא כי הוא בכל יום ובכל עת. 'לכם' היינו בכם הדבר תלוי כפי ענין הסתכלותם וחידושם בתורה כך הוא התחדשות הבריאה. 'ראש חדשים' היינו השכל שבראש הוא המחדש אותם כל חידושי מעשה בראשית, ע"י חידושי התורה ע"י השכל שמכניס בתורה ומסתכל בה'.

מילי דמלכא

ישראל אנו מהפכים ומשנים את כל סדרי הטבע למענינו. וכל אומות הרשעה האדירות שפערו פיהם לבלוע אותנו חלפו ועברו מן העולם, ואנו בני ישראל השפלים והדלים נותרנו חיים וקיימים לדורות עולם.

קיום עם ישראל – הנס הגדול מכל הניסים

ובך כותב מפורש הגה"ק רבי יעקב עמדין זי"ע שדבר זה שעם ישראל חי וקיים ונצח ישראל לא ישקר על אף השמדות הנוראות והגזירות הקשות שחלפו עליהם במשך שנות גלותם המר זהו הנס הגדול ביותר שעשה השי"ת עמנו מאז היינו לגוי, הביטה וראה את מתק לשונו (בהקדמה לסידורו בית יעקב): 'מי שיעיין ביחוד ענינו ומעמדנו בעולם אנחנו האומה שה פזורה אחר כל מה שעבר עלינו מהצרות והחמורות אלפים מהשנים ואין אומה בעולם נרדפת כמונו, מה רבו היו צרינו מה עצמו נשאו ראש הקמים עלינו מנעורינו להשמידנו לעקרנו לשרשנו מפני השנאה שסבתה הקנאה רבת צרונו גם לא יכלו לנו לאבדנו ולכלותינו. כל האומות הקדומות העצומות אבד זכרם בטל סברים סר צלם, ואנו הדבקים בה' כולנו חיים היום לא נפקד ממנו בכל תוקף אריכות גלותינו אפילו אות וניקוד אחד מתורה שבכתב, וכל דברי חכמים קיימים לא יטה לארץ מנלם לא שלט בהם יד הזמן ולא כלם. מה

מאמינים שבעבודתינו מתחדשת ומתקדשת העולם, אף שבעיני בשר אין אנו רואים שום שינוי בבריאה ביום ראש חודש בכל זאת אנו מאמינים בני מאמינים שחידוש העולם וכל הבריאה שנשפע בראש חודש מסור בידנו. ולכן אנו מתאספים ביום ראש חודש וקוראים בה את ההלל ונוהגים בה במקצת כחג ומועד, ואנו מקדשים הלבנה באמונה פשוטה שבזה אנו מקבלים פני השכינה הקדושה. אמונה תמימה זו שאנו נוטעים ומשרישים בקרבינו שבכוחותינו ובמפעלינו לעשות רצון יוצרינו בהתחדשות ובחשוקה תלויה התחדשות כל הבריאה, היא היא פועלת ומהפכת את כל הבריאה לשנותה לטובה ולברכה להיטיב לנו ולהשפיע לכל העולם שפע רחמים וחסדים. עדות נאמנה לזה שבזכות מעשינו כל הבריאה משנה טבעה להועיל לנו ולעזרנו, הוא עצם הדבר שאנו עומדים וקיימים ולא כילינו ח"ו למרות כל מלכויות הרשעה והזדים שבכל הדורות שעמדו עלינו לכלותינו וכל מזימותיהם כל היום היה איך להרע לנו ולאבדנו מן העולם חלילה. זאת ראייה ברורה וניצחת שכל תהליכות שמים וארץ משועבדים לנו ולא לצרינו, לכן אף שעל פי דרכי הטבע לא היה לנו שום תקוה ואחרית להתקיים כנגד הממלכות האדירות שקמו עלינו להשמידנו, באמונתנו האיתנה בצור ישראל ששומר שארית

באצבע את הלבנה ואמר לו כזה ראה וקדש', היינו שנתקשה משה בכוונת מצות קידוש החודש שציוה ה' לישראל מה המעשה אשר יעשון בזה הלא הירח מסתובבת ממילא וכל חידושה היא רק למראית העין ובאמת אין בה שום שינוי. עד שהאיר הקב"ה למשה שאין הכוונה בזה לעצם הלבנה הגשמית אלא לצורת הלבנה הרוחנית שהיא בחינת יעקב הרומז להשכינה, אותה מסר הקב"ה לישראל לחדשה ולעוררה שתשפיע שפע רב לכל צבא השמים והארץ על פי מעשיהם ופעולתם.

ברוך שמסר עולמו לשומרים

עבודה זו שמסר ה' אז לעמו ישראל קיימת לעולם ומוטלת על כל איש ישראל עד סוף כל הדורות להאמין באמונה שלמה שהקב"ה הפקיד עולמו בידו והוא במעשיו ובהליכותיו משפיע ומנהל את כל העולם ואת כל היצורים שבו, ובכל התחדשות שלו בעבודת האלוקים ובכל שינוי לטובה שפועל מתחדשים ומתהפכים כל יצורי עולם לטובה ומתעלים בקדושה ומשפיעים לו ולכל העולם כולו שפע טובה וברכה. ועל זאת תאחזנו חיל ורעדה מגודל האחריות המוטלת עליו בכל מעשיו ופעולותיו, אך יחד עם זאת יגיל וישמח האיש ישראלי על הזכיה הכבירה שזיכהו הקב"ה שמסר לו את עולמו לנהלו לקדשו ולרוממו בכל

יענה בזה פילוסוף חריץ היד המקרה עשתה כל אלה. חי נפשי כי בהתבונני בנפלאות אלה גדלו אצלי יותר מכל ניסים ונפלאות שעשה הש"י לאבותינו במצרים ובמדבר ובארץ ישראל, וכל מה שארך הגלות יותר נתאמת הנם יותר ונודע מעשה תקפו וגבורתו.

זה רמז נעים זמירות ישראל דוד המלך בתהילים (ק"ז) בפסוקים: 'הללו את ה' כל גויים שבחיהו על האומים, כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם'. ולכאורה יפלא וכי הגויים צריכים לשבח את השי"ת על החסדים שהוא עושה עמנו. אלא שהגויים העריצים המה רואים בעיניהם איך שכל מחשבותיהם וזממם להרע לנו ולאבד את שמינו חלילה מופרים ומתבטלים ונהפכים עלינו לטובה, לכן דווקא הם יודו וישבחו את שומר ישראל שלא ינום ולא יישן ומהפך את כל סדרי הבריאה לחסד ולרחמים על עמו. וזהו סיומא דקרא 'ואמת ה' לעולם', כלומר הקב"ה יודע את אמיתות הדברים שמסר את כל העולם והנהגתו ביד עמו ישראל ועל ידי עבודתם הקדושה המה מהפכים את כל סדרי הבריאה למענם לטובה ולברכה.

'כזה ראה וקדש' – הלבנה

העליונה בחינת יעקב פני השכינה

וזהו עומק כוונת דברי חז"ל שאמרו (מכילתא בא א) 'נתקשה משה במולד הלבנה והראה לו הקב"ה

שובבי"ם שהם ימי עבודה והזדככות, נזכה לזבוח את ערלת לבנו כשה קרבן לה'. ויושפע לנו מן שמיא שפע ידיעת התורה ואהבת התורה בימי השובבי"ם המסוגלים, והשי"ת יטע דעת בלבנו שנבין ונשכיל לעבדו באנפין נהירין עדי נזכה בקרוב לביאת גואל צדק אמן.

הליכותיו בקדושה ובפעולתו הטוב ושכרו הרבה מאוד על כך בזה ובבא. יעזור השי"ת שנזכה לקיים את דבר ה' 'החודש הזה לכם' כדת כראוי וכנכון, להשתנות טובא למעליותא ולהתקדש בקדושה של מעלה ובכך להפוך ולרומם את כל תבל ומלואה. בפרט בימים הללו של

חודש שבט – דביקות בשורש

דברות קודש ראש חודש שבט תשפ"א

אימתי עולה השרף באילן - שמכאן ואילך יכול האילן לחנוט פירותיו לשנה האחרת, שלדעת בית שמאי כבר מא' שבט מעלה האילן שרף וראוי לחנוט פירות לשנה הבאה. ומאידיך לדעת בית הלל, עד ט"ו לחודש עדיין השרף אינו נקלט באילן כדבעי, ולא

ב' זמנים שעושים זכר לאילן והשינוי בהם

חודש שבט הוא ראש השנה לאילנות, שכן שנינו (ר"ה פ"א מ"א): 'באחד בשבט ראש השנה לאילן - כדברי בית שמאי, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו'. ושורש מחלוקתם,

1. הרבה ספרים האריכו, כי אין כלל מחלוקת בין בית שמאי לבית הלל אימתי הוא ראש השנה לאילן, אלא כל אחד הלך על פי דרכו בעבודת ה', ואלו הם מקצת מלשונות הספרים. כתב בספר הקדוש 'אוהב ישראל' (ראש חודש שבט וט"ו בו): ומעתה נבין הטעם מהפלוגתא של בית שמאי ובית הלל כי שניהם אמת צדקו יחדיו. רק דברי בית שמאי הם בסוד עלמין קדישין דלית מחשבה תפיסא בהו כלל שהם י"ה חכמה ובינה. ולזה אמרו בא' בשבט ראש השנה לאילן, כי הוא בחינת טלא עילאה ושרף האילן. ושם מוכיח על זה, כי שמאי הוא לשון שומא. כי אין שום השגה בהם רק בבחינת שומא כי לא באו להתגלות כנודע. ודברי בית הלל הם מהעולמות אשר באו קצת להתגלות ואשר ניתן לנו רשות לדבר בהם לצורך הנהגות העולם הזה. ולכך לענין דינא והנהגות העולם הזה הלכה כבית הלל, והלל הוא מלשון הארה כמו (ישעיהו יד יב) 'הילל בן שחר'.

ואילו ב'בני יששכר' (מאמי חודש שבט מאמר ב אות ד) הביא: ומעתה תשכיל, באחד בשבט הוא כדברי בית שמאי שהם מסיטרא דגבורות, ובט"ו בו הוא דברי בית הלל שהם מסטרא דחסד אהבה, על כן אמר כדברי בכ"ף.

והרה"ק בעל ה'חודשי הרי"ם' זי"ע כתב ב'ספר הזכות' שלו: ואלו ואלו דברי אלהים חיים, רק דברי בית שמאי ליחידי גדולי הדור ובית הלל לכללות ישראל, דיחיד ורבים הלכה כרבים (ברכות לז). כמו שהוא לרוב, ובאחד בשבט הרגשה דקה, ומהאי טעמא נקט התנא באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי, כיון שהאמת כן הוא וכו'.

השנה, מכוונים כנגד שמו של הקב"ה – שם הוי"ה, אלא שבכל חודש לצד מעלתו ועניינו, אותיות הוי"ה שלו מסודרים באופן שונה לפי הראוי לאותו החודש.

צירוף חודש שבט הוא היוצא מן הפסוק (ויקרא כו לג) 'ה'מר י'מירנו ו'היה ה'וא'. עוד זאת כתבו רבותינו (מקדש מלך ח"ג צו:; מאור ושמש רמזי ט"ו בשבט) שמלבד עבודת החודש כשאר חודשי השנה, יש בצירוף חודש שבט ענין נוסף, שהוא כולל את עבודת החדשים כולם, שכן י"ב פעמים הוי"ה עולה מנין שב"ט, ולהלן יתבאר טעם הדבר ומשמעותו.

הבריאה מצידה מוציאה פירות מיד ללא שהות זמן

לברר הענין יש להקדים יסוד גדול, כשברא השי"ת עולמו, אזי לבד מה שנבראו ונעשו כל היצורים כרצונו, הטביע בהם הבורא כח וציווי מיוחד, שיבראו מיד בתכלית

ניתן לומר שהוא חונט פירותיו לשנה החדשה (ר"ה יד. וברש"י ד"ה אף כל).

מצינו ב' מועדים שעושים בהם זכר לאילן, הא' בחודש שבט שאז מרבים באכילת פירות (מגן אברהם סי' קלא ס"ק יז)^א. והב' בחג השבועות שאז מעמידים אילנות בבית הכנסת (מגן אברהם סי' תצד ס"ק ה) לעורר העם שנידונים ביום הזה על פירות האילן (ר"ה פ"א מ"ב) ויתפללו עליהם. ולכאורה איפכא מבעיא, שבחודש שבט שעדיין עץ השדה לא נתן פריו ורק עלה בו השרף, ראוי שיעלו את זכרונו על ידי העמדת אילנות שהוא מצב האילן בזאת השעה, ומאידך בחג השבועות שהאילן עמוס בפירותיו והוא ראשית זמן הבאת הביכורים (בכורים פ"א מ"י), טוב שיתענגו ויבקשו בו על האילן בפירות שלפנינו.

צירופי החדשים וצירוף חודש שבט ולפריש זה נקדים ממה שידוע מן המקובלים^ב, שי"ב חודשי

יא. מקור אכילת פירות בט"ו בשבט, הוא ממה שכתב ה'מגן אברהם' (סי' קלא ס"ק טו) בשם ספר 'תיקון יששכר' לר"י בן סוסא: ונוהגים האשכנזים להרבות במיני פירות של אילנות בט"ו בשבט, לכבוד שמו של היום ראש השנה לאילנות.

וראה עוד ב'שבט מוסר' (פרק טז) שהעתיק מצוואת רבי אליעזר הגדול שצוה לבניו: בני, הוי זהיר לברך על פירות בט"ו בשבט, שמנהג ותיקון הוא.

יב. יסוד זה נשנה בהרבה כתבי הקבלה, ראה תיקוני זוהר (הקדמה ט); פרי עץ חיים (שער ראש חודש פרק ג), ריקאנטי (פרשת תצוה ד"ה ועשית) שכתב בהאי לישנא: **לשם הוי"ה יש י"ב צירופים ולא יותר צירופים, היינו, שינוי בסדר האותיות של השם. ובכל חודש מאיר צירוף אחר באותו חודש.** וכן הוא במשנת חסידים. וביותר

אזי נחקק בצומח כח גדול זה גם היום, שתיכף עם זריעת הזרע באדמה, צריך הצומח לצמוח לאילן רב פארות. אמנם, כיון שחטא אדם הראשון ונתקלה האדמה בעבורו (בראשית ג יז), לכן נסתם מן הברואים לראות את הכח הגדול שבאדמה, ונגזר שמעתה ואילך יהיה על האדם חובה לעבוד את האדמה כדי לברר את החלק היפה שבה עד שתצמיח לו די סיפוק^ג. אבל מכל מקום האמת כן הוא, שיש בקרקע כח לגדל מיד^ד, ואם האדם מזכך עצמו ומסיר את המסך המבדיל מעיניו, נגלה לו הדבר בביורו^{טו}.

וזה שאנו מוצאים לרוב בדברי חז"ל (ראה שבת לג., תענית כד. ועוד) על

השלימות כפי הצטרכות האדם. ולמשל, שכשאמר השי"ת מאמרו 'תדשא הארץ דשא וכו' עץ פרי עושה פרי' (בראשית א יא), אזי הארץ הוציאה תיכף עץ פרי מוכן ומזומן לאכילה, כדי שכשיבוא אדם הראשון או כל בניו לדורותיו אחריו [אילולי שחטא - וכדלהלן] יוכלו להיכנס לסעודה ללא שהות (סנהדרין לח.). וזה מה שאמרו בגמרא (ר"ה יא.) כל מעשה בראשית לקומתן לדעתם ולצביונם נבראו, וכדברי רש"י שם (ר"ה לקומתן): בקומתן נבראו: והיינו עץ פרי ראוי היה לטעון פרי מיד.

וביון שהשי"ת מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשי בראשית כבתחילה,

האריך בכל ענין הצירופים הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע בספריו 'בני יששכר' ו'רגל ישרה' (מערכת י אות ו).

יג. וכלשון הרה"ק בעל התניא זי"ע ב'תורה אור' (פרשת בראשית): ולכן מיד 'וישלחהו מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לקח משם' (בראשית ג כג). דהיינו, עבודת הביוריים על ידי זריעה חרישה וקצירה, ואחר כך באכלו ממנו וכו' הוא מברר ומעלה וכו'.

יד. וכמו שאמרו בגמרא (שבת ל:): יתיב רבן גמליאל וקא דריש: עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום, שנאמר ונשא ענף ועשה פרי, מה ענף בכל יום - אף פרי בכל יום. ליגלג עליו אותו תלמיד, אמר: והכתיב אין כל חדש תחת השמש! אמר לו: בא ואראך דוגמתם בעולם הזה, נפק אחוי ליה צלף. היינו, שדבר זה קיים אף עתה בעולם הזה, רק שהוא נסתר מעינינו לבד מבעף הצלף.

טו. סמך לזה יש בפירוש הרמב"ן על התורה שכתב בפסוק (ויקרא כו ו) 'ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבור בארצכם', וזה לשונו: על דעת רבי יהודה שאמר, מעבירין מן העולם, הוא כפשוטו שלא יבואו חיות רעות בארצכם וכו'. ועל דעת רבי שמעון שאמר משביתן שלא יזיקו, יאמר 'והשבתי חיה רעה מן הארץ'. והוא הנכון, כי תהיה ארץ ישראל בעת קיום המצוות, כאשר היה העולם מתחילתו קודם חטאו של אדם, אין חיה ורמש ממיית האדם, כמו שאמרו (ברכות לג.) אין ערוך ממיית אלא חטא ממיית וכו'. ובהיות ארץ ישראל על השלימות, תשבות רעת מנהגם, ויעמדו על הטבע הראשון אשר

מילי דמלכא

זומא שהיה אומר: כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא פת לאכול: חרש, זורע, וקצר, ועמר, ודש, וזרה, וברר, וטחן, והרקיד, ולש, ואפה, ואחר כך אכל, ואני משכים ומוצא כל אלו מתוקנין לפני. וכמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא בגד ללבוש: גזז, ולבן, ונפץ, וטוה, וארג, ואחר כך מצא בגד ללבוש, ואני משכים ומוצא כל אלה מתוקנים לפני. שלפי שזכה להשיג מדרגה גבוהה כל כך^{טו} - שביירר את החטא הקדמון^{טז}, לא היה נדרש ממנו לטרוח מאומה בגשמיות, ועל כן מצא לפניו מיד מבוקשו מה שהיה נצרך, היפך מאדם הראשון שהיה צריך לעשות פעולות רבות עד שהשיג את מבוקשו לחם לאכול ובגד ללבוש^{יח}.

צדיקים גדולים שלא היו טורחים כלל בנטיעת האילן וגידולו, אלא העץ הצמיח להם פירותיו ללא כל פעולה או שהות זמן מצידם. והוא, לפי שהאילן מצד עצמו ראוי להוציא תנובתו ישר עם זריעתו כבראשונה, אלא שבברואים מתקיים 'הרעותי את מעשי קיפחתי את פרנסתי' (קידושין פב:) ולכן טח עיניהם מלראות זאת, אך האנשים השלמים הללו שתקנו את מעשיהם, ממילא הוסר מהם המונע שיצמח האילן מהרה, ולכן זכו לפירות מיד ללא שהות.

בן זומא בירר את חטא אדם הראשון, ולכן קבל מזונותיו ללא טורח

בדרך זו ניתן גם לבאר את דברי הגמרא (ברכות נח.) אודות בן

הושם בהם בעת יצירתם וכו'. ועל כן אמר הכתוב על ימי הגואל היוצא מגזע ישי, שישבו השלום בעולם ויחדל הטרף, ודעת הבהמה וכל חיה רומש כאשר היה בטבעם מתחילה וכו', ויהיה המעשה על המשיח תחילה לעתיד לבוא. וראה גם בספר הגאולה המיוחס לרמב"ן (שער א).

ומקור לדברי הרמב"ן שכתב כי תהיה הארץ כאשר היה העולם מתחילתו קודם חטאו של אדם, הוא בספרא שם, בפסוק (ויקרא כו ד) 'ונתנה הארץ יבולה', לא כדרך שהוא עושה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון. ומנין שהארץ עתידה להיות נזרעת ועושה פירות בן יומה, תלמוד לומר (תהלים קיא ד) 'זכר עשה לנפלאותיו', וכן הוא אומר (בראשית א יא) 'תדשא הארץ דשא עשב', מלמד שבו ביום שהיתה נזרעת בו ביום עושה פירות. ועוד דרש שם: 'ועץ השדה יתן פרי' (ויקרא שם) - לא כדרך שהיא עושה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון, מנין שהעץ עתיד להיות ניטע ועושה פירות בן יומו, תלמוד לומר 'זכר עשה לנפלאותיו' (תהלים קיא ד), ואומר (בראשית א יא) 'עץ פרי עושה פרי למינו', מלמד שבו ביום שהוא נטוע בו ביום עושה פירות עיין שם. וראה גם בפני הושע' (כתובות קיב: ד"ה אמר רבי זירא) שכתב בדומה לזה.

ונוסף על כך, באותו זמן לא יצטרכו אפילו לעמול על הפת ולתפור בגדים כדאיתא שם, והוא כעין מה שאמר בן זומא שמצא לחם ובגד ערוכים לפניו. והכל עולה לטעם אחד, שלפי שהעולם יהיה מבורר ומתוקן כמו קודם חטא עץ הדעת ולא יהיה 'הרעותי את מעשי', ממילא יוכלו הכל לראות בעיניהם את כח האילן שמצמיח מהרה פירותיו, ויתר על כן שיוציא הן פת גמור וכברכתו 'המוציא לחם מן הארץ'^ט, והן בגדים מן הארץ. ולא לחינם נקטו בגמרא דווקא את

לעתיד לבוא תוציא הארץ גלוסקאות מידי יום, כיון שיתוקן חטא אדם הראשון

והוא הוא שאמרו בגמרא (שבת ל:), עתידים אילנות [-לעתיד לבוא] שמוציאין פירות בכל יום. וטעמו מפורש לפי האמור, שכיון ובזמן ההוא ימלא הארץ דעה את ה' (ישעיה יא ט) ויתוקן החטא הקדום, לכן עץ השדה יתן פריו כל יום מחדש, כי לא יהיה דבר שיסתיר מעיני האדם שכן הוא הסדר שמיד כשזורעים יוצא מתנובת הארץ.

טז. וכמו שאמרו עליו (חגיגה יג:) שהיה מאלו שזכו להיכנס לפרדס אלא שנטרפה דעתו.

יז. ראה ב'צרור המור' (פרשת שמיני): ד' שנכנסו לפרדס החכמה. והם אדם הראשון ונח ואברהם ונדב ואביהוא. כמו שהארכתי בזה למעלה בחטא נח ואברהם כאמרו ויעל אברם ממצרים. וכנגד אלו הד' היו ארבעה אחרים מחכמי התלמוד שנכנסו לפרדס. והם בן עזאי ובן זומא אלישע אחר ור' עקיבא. והובאו דבריו גם ב'של"ה הקדוש' (פרשת שמיני תורה אור אות ח). ועיין גם בפירוש 'חסדי דוד' על התוספתא (חגיגה פ"ב ה"ב).

יח. בספר הקדוש 'אהבת שלום' (פרשת ויצא) פירש, שזה הייתה בקשתו שביקש יעקב אבינו מאת ה' 'ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש' (בראשית כח כ), שיזכה לתקן חטא אדם הראשון ואז יגיע אליו ישר לחם לאכול ובגד ללבוש ללא טורח וכמו שיהיה התיקון לעתיד.

יט. כן כתב ה'ב"ח' (סי' קסז ס"ק ד) וזה לשונו: ולפי עניות דעתי נראה דדעת רבותינו ז"ל לברך 'המוציא' דוקא כדי שיכוון המברך על לשעבר ועל להבא, והיינו, שיכוון שהוציא לחם זה מן הארץ לשעבר, ויכוון גם כן שיוציא עוד לחם מן הארץ להבא לעתיד כדברי רז"ל (שבת ל:). עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מלת מן הארץ שנאמר (תהלים עב טז) 'הי פסת בר בארץ'. וזה שאמר מברכותיו של אדם ניכר אם תלמיד חכם הוא (שם ג), כלומר, כיון דמדקדק לברך 'המוציא' אף על גב דמוציא נמי משמע לשעבר, מכלל דתלמיד חכם הוא ומכוין לברך על לשעבר ועל להבא, על לשעבר כמשמעות פשוטו, ועל להבא כמשמעות מדרשו שתוציא ארץ ישראל גלוסקאות מן הארץ.

מילי דמלכא

שני הדברים הללו גלוסקאות ובגדים, 'בזעת אפך תאכל לחם' (שם פסוק ט), כיון שהם רומזים להשלמת תיקון חטא אדם הראשון שהוצרך לבגדים אחר חטאו (בראשית ג כא), והתקלל 'שלא תאכל לחם' (שם פסוק ט), כל הנצרך ללא שהות².

כ. זה לשון המהר"ל (נתיבות עולם נתיב העבודה פרק יז): **כי מה שאמר 'המוציא לחם', רצונו לומר, כי השי"ת הוא שמוציא לחם מן הארץ לגמרי, רק שהחטא של אדם גרם זה שאין יוצא הלחם מן הארץ בעצמו רק שצריך אחר כך תיקון, ובלא זה לא היה ראוי להיות מזון האדם, רק כי דבר זה גורם חטא האדם ואם לא היה החטא היה יוצא בשלימות.**

ובגמרא בפרק במה מדליקין (שבת ל:): יתיב רבן גמליאל וקא דריש, עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת שנאמר (תהלים עב טז) 'יהי פסת בר בארץ', לגלג עליו אותו תלמיד ואמר 'אין כל חדש תחת השמש' (קהלת א ט). נפק אחוי ליה כמיהין ופטריות. ורצה לומר, לעתיד כאשר לא יהיה עוד קללת האדמה שהיה בשביל חטא האדם, אז תקבל האדמה השפע מן השי"ת בשלימות הגמור, והכל יהיה יוצא בשלימות עד שלא יהיה צריך שום תיקון. ולפיכך תוציא הארץ גלוסקאות וכלי מל, ועתה האדמה שנתקללה מן השי"ת בשביל חטא האדם אינה מוכנת לקבל הברכה העליונה, אבל לעתיד שתפסק הקללה מן העולם אז תהיה הארץ מוציאה הכל בלי חסרון כלל. ומפני כי מצד השי"ת אשר הוא משפיע בודאי השי"ת מוציא לחם מן הארץ, רק שקללת הארץ גורם עד שצריך תיקון כדכתיב (בראשית ג ט) 'בזעת אפך תאכל לחם' ואין מה שטורח ועושה רק מה שגרם חטא שלו.

וב'אור החיים הקדוש' (ויקרא יב ב): גם באמצעות חטא האדם נזרע זרע רע בכל ממשלתו ותוציא הארץ פריה בקליפות רבות, וזה לך האות כי אין אדם יכול ליהנות מהחטה עד עשות בה מלאכות רבות מלפניה ומלאחריה במספר עשרה הלא המה סדורים בפרק כלל גדול אמרו בשבת (עג:): עד האופה, כנגד עשרה קללות שנתקללה האדמה כאמור בדבריהם ז"ל בספר הזוהר הקדוש' (ח"ג רמג). ולזה כשיעביר ה' רוח הטומאה מן הארץ דכתיב (זכריה יג ב) 'ואת רוח וגו' מן הארץ', לרמוז גם בחינת 'הארץ' עצמה, ואז תוציא הארץ גלוסקאות. פירוש, אין צורך לאחד מעשרה מלאכות, אלא הארץ מעצמה תוציא גלוסקאות לחם שאין צריך מכשירים.

ובשו"ת 'אבני נזר' (רו"ח סי' קיא) כתב: דענין המלאכות שבגידולי קרקע משום שנתקללה האדמה בחטא עץ הדעת, ועל ידי זה צריכין לכמה מלאכות לברר הפסולת שנזרקה על ידי הקללה. ולעתיד שיתוקן חטא עץ הדעת עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות כדאיתא שבת (ל:): ולא יהיה צריכין לדישה להסיר הפסולת.

שמושה רבנו ע"ה התחיל לבאר את התורה לבני ישראל בשבעים לשון, וכמו שכתוב בתורה (דברים א ג-ה) 'ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחודש, הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר'. וזה דבר תימא, כיצד יכל משה רבנו לומר את התורה כולה בשבעים לשון ולעשות ספר בתורה עם כל סודותיה וכוונותיה התלויים בה בזמן מועט כל כך. רק הפירוש הוא, שלפי שמושה רבנו הגיע למדרגה גדולה כל כך מעין דלעתיד ובפרט קודם הסתלקותו, על כן היה בכוחו להשיג גדולות בזמן קצר כל כך, ולא היה צריך לזמן רב להשיג מושכלות התורה.

והוא ממש אותו ענין, שחודש זה כולל כל העבודות של חודשי השנה בזמן מועט, וימים אלו הם בחינת מעט הכמות ורב האיכות, מחמת שאין דבר המסתיר ומונע זאת.

היוצא מזה לעבודת האדם

ולבן עבודת החודש הזה הוא להתמיד בלימוד התורה, בכוחו של משה רבנו שפתח פתח באלו הימים לכל אחד מישראל אף בהיותו בדרגה של 'שבעים לשון' (שפת אמת פרשת דברים שנת תרל"א בשם הרה"ק

ט"ו בשבט - תיקון חטא אדם הראשון

ועתה יתפרשו ראשית הדברים, דהנה בספ"ק מבואר שסוד ט"ו בשבט הוא תיקון חטאו של אדם הראשון (אמרי נועם פרשת בשלח, פרי צדיק לחמשה עשר שבט), 'כי האדם עץ השדה' (דברים כ יט). ולכן אף שביום הזה עדיין איננו רואים בחוש את הפירות על גבי האילן, בכל זאת מרבים באכילת פירות דווקא ולא מניחים אילנות וכדו' בביתנו, כיון שביום זה מתעוררת בחינת מעין דלעתיד לבוא שיתוקן חטא אדם הראשון ולא יהיה שהות לפירות בקרקע - והם יוציאו מידי יום אילנות וגלוסקאות מוכנים, וכפי שהיה תמיד מראשית הבריאה ועד הנה רק שלא נגלה לנו כעת. ולכן ביום הזה אנו נוהגים כפי שיהיה בעת הגאולה ואוכלים פירות כבר ביום שעלה השרף באילן, לרמז וללמד שמהעלאת השרף עד לגמר הפרי אין שהות זמן, וחיסרון הראיה הוא מאתנו.

משה רבנו ביאר את התורה בזמן מועט, כיון שהיה בדרגה כעין לעתיד

ביסוד האמור, יבואר גם עוד ענין השייך לחודש זה, והוא

וכן הוא גם בספר הקדוש 'כתנות אור' - [להרה"ק רבי מאיר מרגליות זי"ע בעל מאיר נתיבים] (פרשת בראשית), ו'הפלאה' (כתובות קיא).

מילי דמלכא

כולה נשארה כבראשיתה, רק שחטאיו
היו מבדילים בינו לבין ה', והשי"ת
יזכנו לזה.

ה'חידושי הרי"ם זי"ע, ולדעת כי אם רק
יתאמץ להצליח, אזי יסורו ממנו כל
המניעים ויגלה נגד עיניו שהבריא